

Huvudman

Stiftelsen Uppsala Waldorfskola
Organisationsnummer 817603-1154
ludmila@uppsalawaldorfskola.nu

Ärendet

Tillsyn av Uppsala Waldorfskola i Uppsala kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Uppsala Waldorfskola att senast **den 26 september 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning utifrån läroplanen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Uppsala Waldorfskola ska vidta följande åtgärder

Undervisning utifrån läroplanen

1. Se till att eleverna i lågstadiet ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik genom att undervisningen behandlar kunskap om och användning av digitala verktyg utifrån läroplanen och de aktuella ämnenas kursplaner (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga [Lgr11], 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen från att ingripa mot Stiftelsen Uppsala Waldorfskola avseende brister rörande tidiga stödinsatser. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser garanterad undervisningstid, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Uppsala Waldorfskola i Uppsala kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Uppsala Waldorfskola följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt rast- och lektionsobservationer mellan den 7 och 9 december 2021. En kompletterande intervju genomfördes med rektorn den 20 december 2021. Huvudmannen har den 15 mars 2022 inkommit med en komplettering. Som en del av tillsynen har dokumentation granskats, bland annat skolans timplan, lika-behandlingsplan, kvalitetsredovisning, utredningar om kränkande behandling, sammanställningar från kartläggningmaterialet i förskoleklass och bedömningsstödet i årskurs 1 samt resultat från nationella prov i årskurs 3. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar.

Föreläggande

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framkommer att eleverna på lågstadiet endast i liten omfattning använder digitala verktyg. Detta bekräftas av eleverna i årskurs 3 som i intervju berättar att det är de äldre eleverna som arbetar med datorer. Lärarna berättar dock att eleverna i årskurs 3 ibland skriver på dator och tränar på fingersättning. Datorer används också när eleverna arbetar med källkritik. Enligt lärarna används dock datorerna framförallt av elever i behov av extra anpassningar i form av olika program. Rektorn berättar i intervju att skolan försöker följa det läroplanen föreskriver om digitalisering, men att skolan inte har lyckats med de yngre eleverna. Rektorn uppger att det sällan finns digitala inslag i undervisningen i de lägre årskurserna. Under intervjun med elevhälsan uppger dock en representant att eleverna i årskurs 3 arbetar en del med digitala verktyg.

Rektorn uppger att skolan håller på att bygga upp tillgången till digitala verktyg och att skolan börjat med att ge eleverna i årskurserna 6-9 tillgång till datorer i skolan. Även de yngre eleverna kan låna datorer om de behöver.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (Lgr 11, 5 Kursplaner).

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. (Lgr11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag). Vidare framgår av läroplanen att läraren ska organisera arbetet så att eleven får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Av kursplanerna i flera ämnen framgår hur elever ska få kunskap om och använda digitala verktyg i årskurserna 1-3 (Lgr 11, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Av kursplanerna i ämnena bild, biologi, fysik, kemi och svenska framgår exempelvis följande.

I ämnet bild ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg samt med olika material. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram (Lgr11, 5.1 Bild).

I de naturorienterade ämnena ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att söka svar på frågor med hjälp av systematiska undersökningar. Som en del av systematiska undersökningar ska eleverna, genom praktiskt undersökande arbete, ges möjlighet att utveckla färdigheter i att hantera såväl digitala verktyg som annan utrustning. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer, såväl med som utan digitala verktyg (Lgr 11, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik och 5.11 Kemi).

I ämnet svenska framgår att eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla handstil och att skriva med digitala verktyg samt informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet (Lgr11, 5.18 Svenska).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan har brister i undervisningen utifrån läroplanen. Av utredningen framgår att eleverna på lågstadiet bara i begränsad omfattning använder digitala verktyg i undervisningen. Visserligen uppger en representant för elevhälsan att elever i årskurs 3 arbetar en del med digitala verktyg och lärare ger exempel på undervisning som omfattar användandet av digitala verktyg. Lärarnas, elevernas och rektorns uppfattning är dock att digitala verktyg används i liten omfattning på lågstadiet, varför Skolinspektionen bedömer det sannolikt att användandet inte sker i den omfattning och i samtliga de ämnen som krävs enligt läroplanen. Av läroplanen framgår att alla elever ska få möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik och att det finns centralt innehåll med koppling till användande av digitala verktyg eller förståelse för digitala verktyg i elva ämnen i lågstadiet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Uppsala Waldorfskolas verksamhet vid Uppsala Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning utifrån läroplanen. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Uppsala Waldorfskola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att skolan inte har genomfört de nationella kartläggningsmaterialen i svenska och matematik i förskoleklassen under höstterminen 2021. Rektorn anger i intervju att frånvaro av personal medfört att kartläggningsmaterialet inte har genomförts under höstterminen 2021 men att skolan planerar att genomföra kartläggningarna under vårterminen 2022. Av de skriftliga sammanställningar som Skolinspektionen tagit del av framgår att kartläggningsmaterialen har genomförts tidigare läsår.

I mars 2022 redovisade huvudmannen för Skolinspektionen att kartläggningsmaterialen har genomförts.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik (3 kap. 4 § skollagen).

Av skolförordningen (2011:185) framgår att nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande samt att Statens skolverk får meddela närmare föreskrifter om nationella kartläggningsmaterial och användningen av dessa (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordningen).

Av Skolverkets föreskrifter framgår att i förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet i förskoleklass (diarienummer 2019:567 [Hitta språket]) och Skolverkets kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande i förskoleklass (diarienummer 2019:568 [Hitta matematiken]) användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen. Vid varje avstämningstillfälle ska läraren utgå från anvisningar i kartläggningsmaterialet (2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass [SKOLFS 2019:16]).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Utredningen visar att de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklassen inte har genomförts på skolan under höstterminen 2021. Av Skolverkets föreskrifter framgår att kartläggningsmaterialen ska användas vid avstämningstillfällen under höstterminen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Stiftelsen Uppsala Waldorfskolas verksamhet vid Uppsala Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tidiga stödinsatser. Skolinspektionen bedömer att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömning görs mot bakgrund av att skolan har genomfört de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklassen under vårterminen 2022. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare och rektorn samt genomfört lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av skolans timplan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen). Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört lektionsobservationer, observerat raster samt genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Uppsala Waldorfskola brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen ska bedrivas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet avslutas i denna del.

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation, till exempel skolans kvalitetsredovisning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av skolans likabehandlingsplan och utredningar om kränkande behandling.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Joakim Öberg.

Utredaren Sara Lidegran har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Lena Westerman Annerborn och Hanna Kindén medverkat.